

SUMARI:

CRÒNICA LOCAL. — JOCS FLORALS: MEMORIA DEL SECRETARI, *en Miquel Roger i Crosa*; CANTS D'AMOR, *d'en Joan Arús i Colomer, i RUTA D'AMOR, d'en Manel Brunet*. — SOLITUT: *Francisca Torrent de Figa*. — DE L'ESTRANGER. — SOTA EL CEL DE CINTRA: *Enric Ribas*. — MANCOMUNITAT CATALANA: JUNTA ECONÓMICA. — SPORT. — PUBLICACIONS REBUES. — CAIXA D'ESTALVIS. — MOVIMENT DEL PORT. — REGISTRE CIVIL.

Crònica local

A la llista d'estiuejants hem d'afegir, aquest mès, les famílies de March, de Artigas, de Roca, de Moragas, de Casamor, de Servià, de Vilar, les senyoretetes Turón, en Geroni Figa, en Manel Servià.

Llista podem fer també de les personalitats il·lustres qui han vingut a Palamós durant l'istiu: el savi Doctor D. Pere Esquerdo; Mr. de Lacvivier, traductor de «*El rem de trenta quatre*» de l'insigne Ruyra; en Josep Xaudaró, dibuixant; en Joan Ferrer i Miró, pintor; en Cassimir Brugués, i per fi, l'eminent escriptor i filòsof, l'admirable Xenius.

Parvinguda a nosaltres la nova de que l'autor del «Glosari» sojornava al *Jeroglífic*, acudim desseguida a la Fosca per a tenir el goig de trabar-hi coneixença i oferir-li nostres humils serveis.

En trist aspecte hauràn trobada els forasters la nostra vila. Al començar la guerra europea, els baix empordanesos posem el crit al cel, perquè el conflicte paorós afecta essencialment la nostra vida econòmica, per dependre gairebé íntegrament de les nacions bel·ligerants. Passaren guerres en que l'Espanya batallava i en que haguérem de plorar llàgrimes de dol i d'impotència; noresmenys, la nostra regió surera laborà sens restriccions ni penúria, ans al contrari, amb esplendidesa; més ara, ja al començar la guerra, un clam de por, de ruïna, de misèria, s'escampa com densa nuvolada.

Autoritats i fabricants se reuneixen incontinent per a estudiar els medis de sofrir la crisi. A la Cambra de Comerç, amb assistència de molts industrials de la regió, és pres l'acord de treballar solament 3 jornals a la setmana i comportar-se els fabricants mútuament, per a evitar desfetes i fallides. La Cooperativa de consum i la Caixa d'Estalvis, com a mida previsorà, taxen els reintegres. L'autoritat pregona que seràn penyorades aquelles persones qui encareixin els queviures, a pretext de la guerra. Vigila, sol·licit, el personal policíac per a que sien complides les ordres superiors. Cundeix, al principi, l'alarma de la falla de numerari. Moltes famílies se proveeixen de queviures, com si fóssim amenaçats d'un siti. Una comissió d'autoritats va a Barcelona a parlar amb el digníssim president de la Mancomunitat, n' Enric Prat de la Riba; altra comissió s'entrevista amb el Director de la Sucursal del Banc d'Espanya a Girona. No's veu ni un viatjant de comerç i això que sempre tapen el sòl de tans com ne vénen. Se paren els treballs de perllongació del Tramvia. S'amaga el diner. Se retornen lletres. Una visió de guerra apareix en nostre mar: creuers francesos transporten a sa patria les tropes d'Àfrica.

La tristor s'apodera dels esperits i desfà les manifestacions qui exigeixen serenitat, tals com l'excursió dels inscrits al Curs d'Expansió Comercial, per lo qual nostre Director i president de la Cambra de Comerç, en Marti Roger, ha de marxar a Barcelona per a llegir sa conferencia sobre l'industria tapera. El Cine «Ideal» tanca les portes i migrada concorrencia acut al Cine «Carmen», S'anuncia la suspensió de les festes majors de S. Joan de Palamós i de Sant Antoni de Calonge.

Per a distreure's de la tribulació, la gent s'afretura a llegir les noves de la guerra, de la guerra que, per sa magnitud i fatalitat, semblava impossible. Els venedors de diaris se veuen perseguits i percaçats, com si fossin posseïdors de diners o d'un pa saborosíssim. I en els cafès, i en els carrers, i en les llars, ja no's parla sinó de la bèlica lluita; i apareix la passió i sorgeixen discussions.

Creiem en bona fè que si en nostre país es popularitzés una polèmica sideral, també s'en despendria una baralla de dretes i esquerres.

El desengany va fent-se en tots els àvids lectors de diaris pel cúmulo de noves contradictories; s'esvaeix, en part, la febre de llegir; desapareix, per sòrt, l'ombra fatídica del pànic, car sòrt havem que a Palamós hi han columnes incommovibles per a sostenir la riuada malestruga. La Corchera Internacional pot treballar 4 jornals i quart i aplaça unes 250 dònes, circumstancia que fa respirar d'alivi. Els paletes donen per terminada la vaga. Alcalde i regidors acorden construir el passeig del cementiri i estudien l'instal·lació de cuines econòmiques. L'Estat subastarà l'acopi de material de la carretera d'aquesta vila a Palafrugell.

Com en temps normal, els diumenges s'entrenen els jogadors de football, toquen els músics sardanes en el Passeig Puigcerver i balla el jovent a la Gorga.

I aixís les coses, arriba una Companyia de soldats per a suplir la funció dels guardia-civils qui han de marxar a la frontera. Una ratxada alegre commou la minyonia femenil i la mainada. Aquesta, en formigueig, contempla l'exercici; aquella, corre tota rexinxolada i alegroia, per a esser objecte d'una mirada o d'una finesa de soldat.

No mos afolem davant el conflicte, car, per molt temible que devingui, no serà ni un pàlid reflexe dels horrors i sofriments de les famílies en guerra, tristes famílies

qui, per molts anys, hauràn de viure sense la mà forta i providenta de l'home.

Trucarà, tal volta la miseria en la llar dels obrers i la ruïna en la dels potentats; més per a salvar-se d'un i altre flagell, la gent tota s'uneix i familiaritza, com prova n'ha donada davant el molt il·lustre senyor Governador de la província.

No desmaiem en la privadesa. En lo que va d'any, Palamós ha treballat de nit i de dia. Sols hem de sospirar i pregar per a que fineixi la guerra, car no mos deixa l'esperança de que, al fulgurar la claror de pau, el treball serà a Palamós d'una intensitat extraordinària.

Jocs Florals.

Memoria del Secretari

A semblança del qui en treball penós mormola exclamacions d'encantament si ovira una auba clara, o la mar espurnejant o una floresta bella, nosaltres, en l'agitació i traut d'una vida industrial, obrim, alegres, el verger de poesia.

Qui penetri en el clos de regalades flaires se n'emportarà una lliçó de serenitat, i, il·luminant-se d'una claror novella, veurà i dirà que, en mig de lluites i dolors, pot viure un hom instants de conortadora dolcesa, veurà i dirà que tant víctima ès aquell qui sens tenir cabals s'enfebra i fereix per a posseir-ne com el qui essent-ne gran senyor, sols pensa en l'imperi de la riquesa.

Per a entrar al baris sagrat de la poesia cal honorar la nostra estimadíssima llengua i haver tantsols una espurna de sentiment estètic.

Ver ès que en el cor dels palamosins aqueix sentiment no hi manca, car jo bé us veig abocar-vos a la miranda de la farola o de la murada per a contemplar amb ulls de amor el mar blau i les gavines qui s'hi emmirallen, i el vaixell qui solca les aigües brodades d'escuma; jo bé sento la veu dels cantaires qui, a guisa de trobadors, canten serenades en el silenci de la nit; jo no ignor el romiatge a la ciutat de molts de conveïns per a fruit d'una manifestació artística, i, per fi, jo veig en la plaça dançar tot el poble en sacra devoció quan la tenora refila els cants de nostra terra.

I doncs, si el sentiment estètic niua en el fons de tots els cors, ¿perqué nodrir-se únicament del pa trist de la premsa diària? L'aventatja d'esser mundial la nostra indústria posa a tots els poderosos i a molts dels humils en coneixement de l'idioma de les grans civilitzacions. Quina meravella que el negoci obri els camins d'alta cultura! Quina meravella que un simple obrer pugui llegir Dante, Goethe i Shakspeare amb les propies paraules creades pel geni immortal!

Com sia que el gust artístic de la nostra vila s'inclina amb dilecció per la musica, hem agermanat en la festa la lira d'Apol i la d'Orfeu, rendint culte a la sardana, com no podí deixar d'esser, car no l'estimem a ratxes i a l'esbogerrada a manera d'un jovicel enamoriç, sinó amb tota la passió de que ès inflammat un empordanès per a defensar el ball nacional.

De les 41 poesies rebudes suraren desseguida les titolades «Intimes» i «Cants de

amor», números 20 i 18. El Jurat preferí les «Intimes» per a la Flor Natural i adjudicà als «Cants d'amor» un premi extraordinari. La composició coronada amb el premi de honor és una delicada i exquisida manifestació de sentiments i recordances. L'autor del premi extraordinari glosa inspiradament uns versos del rei dels poetes catalans.

Per a valorar la prosa, el Jurat hagué de llegir amb molta d'atenció, car, sense haver-hi una obra sòlida i equilibrada, algunes d'elles són molt recomanables per bones qualitats d'estil. La bellesa corprendora d'alguns fragments de la composició número 15, «Ruta d'amor», decidí al Jurat a concedir-li el premi.

Hem accesiat les poesies «Preludi» i «Posta» de la composició n.º 11, «Poemes del mar», i la prosa n.º 4, «La meva barca». No hem donat més accésits pel motiu de esser molt nombrosos els aspirants a premi. Sabiament deia Labruyère: «Un esperit mediocre creu escriure divinament; un esperit selecte creu escriure raonablement».

El Jurat musical no hagué pas treball en escollir la millor sardana, car de les 16 rebudes se destacava la n.º 17, titulada «L'Aplec de S. Martí», composició de factura distingida i melodia frescorosa.

Lo propi passà amb l'aplec de cançons. El n.º 23, «Cançons musicades», galejat amb el premi, sobressortia de la mota per sa flaire popular i per la destresa d'harmonització.

Dos chorals, el n.º 23, «Anyorança»; i el n.º 22, «Plany», exigiren per llurs mèrits una detenció en l'exàmen. Guanyà la preferència «Anyorança», obra sòlida i bella. El seu treball fugat és notable; la seva inspiració, rumbosa.

Si l'autor del «Plany» no hagués aspirat únicament a premi, hauria obtingut el primer accésit que hem otorgat, ara, a la composició n.º 28, «La Núvia». L'obra número 8, «Fent-se clar», ha merescut el segon accésit.

Migra l'amador de l'art si en artística festa anuncia una veu la bellesa d'una obra coronada de llorer i la festa es fon sense que la bellesa exaltada es manifesti.

No hem pas volgut nosaltres anunciar la flor escollida sense oferir-vos-en la flaire.

A l'entorn d'una senyera s'és acoblat i agermanat un bon estol de cantaires palamosins, la majoria dels quals erraven fins ara en solitud, dolent-se de no poder ostentar la veu bonica, com se doldria un plutòcrata en el desert de no poder fruir les grans riqueses.

Joia i molt gran és la de veure com persones qui transitaven per camins diversos sense conèixer's, ara s'ajusten i intimen per a entonar càntics de joia i de dolor, com membres d'una gran família.

Joia i molt gran és la de veure com hi ha molta de gent disposta a entrar en el clos de regalades flaires de que suara us parlava, gent a qui plau l'abstracció pura, gent qui es complau en formar un exèrcit d'artistes anònims.

La nostra raça és inclinada a les agrupacions d'iniciats. La nostra raça, essencialment treballadora, treballa en el repòs i fins en la dansa. No cal sinó mirar com per tot Catalunya floreixen orfeons; no cal sinó mirar l'incomparable «Orfeó Català» qui ha fet triomfar el nom de Catalunya en les capitals de França i d'Anglaterra.

L'Orfeó Aucellada, avui naixent, prova que Palamós vol treballar en tots els ordres. L'execució en la festa de les obres musicals premiades prova que l'Orfeó treba-

llarà sense desmais ni defalliments, com ho ha fet ara en els pocs dies que es compten des de la publicació del veredicté fins a la celebració de la festa.

En l'inici de la nostra vida artística sien les poesies i càntics d'avui refulgenta primavera, rosada benefactora.

MIQUEL ROGER I CROSA.

Cants d'amor

Vos qui sabeu clarament mon merèixer
feu-me ser cert de l'esdevenidor.

(AUSIAS MARCH.)

I

L'amor que rau al fons del cor, senyora,
era callat timidament per' vos;
tan sols per' vos, qui en sou l'exaltadora,
per' vos tan sols, de qui soc amorós.

Més, si els meus llavis no han sigut traïdors
al foc d'amor que en el meu cor s'arborà,
per altres vies ha vingut a vos
la certitut del meu torment, senyora.

Siau benigna als meus dictats: ma vida,
per tal que a vos ès per l'Amor junyida,
llangueix per vos d'espirtual llangor.

I entorn de vos, qu'irradieu poesia,
talment com Dant per Beatriu un dia,
tots els meus pensaments parlen d'amor

II

Mes, ai, que el vostre sentiment s'amaga
al meu anel atormentat: incert
sóc davant vostra excelsitut, que ubriaga
mon cor, tothora al vostre amor obert.

Vers on el vostre pensament divaga?
Per quins camins el vostre amor se'm perd?
El vostre cor, de l'amorosa plaga
romàn encara dolçament desert?

En tant que a vostra triomfal bellesa
la vida mia permaneix sotsmesa
gustant el goig de l'amorós dolor,

oh incertitut que crudelment m'acora,
¡qui sab si vos no haveu per' mi, senyora,
ni la mercè d'un pensament d'amor?

III

Aquesta meva incertitut atfa
l'íntima flama del meu cor fervent.
Oh, si llegir-lo jo pogués un dia
el llibre clos del vostre pensament!

Oh, si llegir-lo jo pogués, aimia,
i al meu anel l'amor fos complacent!
Jo no us sé dir com benaurat seria
perquè ès un goig que no'l capeix la ment.

Hi ha una esperança en mon dolor: quan vostra
salutació me dirigiu, al rostre
m'apar sobta-us'hi una expressió d'amor.

Mes, torna el dubte que se'm fa suplici...
Si el vostre amor no m'ha de ser propici
¡no'm mireu més amb una tal dolçor!

IV

No'm mireu més amb una tal dolçor
ni'm prodigueu aquest somriure afable
si aquest instant, que'm fa oblidâ el dolor,
no s'ha de fer, senyora, perdurable.

Oh, instant sublim qui em cega amb sa claror!
Oh esguard suavíssim, oh somriure amable!
Es tal el goig de que inondeu mon cor
que amb cap altre goig meu ès comparable.

Mes, no val pas aquest excels instant
les llargues hores de tortura i plant
que per vos passa, desde temps, ma vida.

Per ço us demano pietat per' mi:
¡deu-me l'amor qui tant me fa dalir
o esfloreu l'il·lusió tot just florida!

JOAN ARÚS I COLOMER.

Ruta d'amor.

L. Fulls de cartera

Del dolor a l'amor.

Ningú ho diria com deixonda la sensibilitat d'esperit una barbra flingantada de dolor moral.

Recordo molt bé amb quina vivesa i crudeltat m'escometia cada matí el dolor al despertar-me. Si m'haguessin cridat amb una fuetada poc m'hauria dolgut tant! Quina manera de donar-me compte que un nou dia havia arribat per a mí!

Per fortuna, no s'obstinà en contra meu el dolor. Una gota d'ironia fou suficient per a transmutar en veritable sedant l'amarga beguda que se m'oferia a gustar. I desseguida m'entrà una pau... una consolació que no sabria ponderar. La meva ànima provada amb els torments del dolor i la crudeltat s'havia rejuenit en lloc d'aixarrese, i en lloc de l'odi s'havia posseït de l'amor.

Jo no sé que pugui ser donada una voluptat tan ubriagadora com la de sentir-se morir el dolor en l'entranya de l'esperit. Haveu sofert mai una brutal escomesa de dolor neuràlgic, aqueix mal endiablut que tant aviat el sentiu que us barrina els polsos com us estirganya els nervis a sota les barres? Doncs sabeu aquella alegria, aquell tornar de mort a vida que s'experimenta quan el mal minva? ...Allò que fa donar-nos compte de lo bé que s'està quan no's té cap llei de mal? Doncs una carícia semblant, però més fina, més manyaga i més sensual invadeix l'ànima quan aquella goteta d'ironia afoega el caliu del fel, i ve llavors que el dolor s'adorm de mica, cada instant amb més abandó i més descuidat de repetir la falconada.

Totes les turbulencies que poguessin haver-hi en la meva ànima, fins les que hi niessin molt abans que la punyida crudel, sentí com des d'aqueix moment s'esvaïen i feien lloc a una transparent i serena candor. I l'ingenuitat perduda em retornà, i em començaren a saber tan bons els petits plaers de la vida!... m'entrà un gust per totes les coses d'aquest món... La singular disposició dels brancatges de cada arbre m'encantava, el riure i el jugar dels infants m'embadalí, un castell de núvols torrejant en el blau del cel, em transportava, el sentit del paisatge i el color del moment em fiblaven però amb un deix de sensualitat tan gran que tot jo me n'extremia.

Així preparat el meu esperit em visità l'Amor. Fins llavors qualche figura ornamental havia decorat els meus ensomnis però cap dòna de debó em plavia.

Igualment com el paisatge real i els núvols que tant m'embadalíen en rès s'aportaven a les visions d'ensomni, així la dòna que em presentà Amor vegí que en rès s'adeia a les dònes d'ensomni, però era incomparablement dolcíssima.

Veusaquí com el sentit de veritat i el sentit d'amor entraren en mí.

*** *** ***

Jo no sé que té la mar que sembla que, tot d'una, vulgui i no vulgui llençar-se a la falda de la platja tebia de sól i tan plana que ben bé es veu que convidi al repós.

Jo no sé que té el palmó que sembla que vulgui i no vulgui saltar de la branca per a anar a unes mans. Apar que desitgi l'estreta de la mà, que igual que un anell, ha de cenyir-lo, i apar que li dolgui aquell dolç frissar gronxant-se lliurement.

Jo no sé que té aqueixa donzella que, sovint riallera, sembla que se us mengi amb els ulls i, al-hora, estigui com estemordida de trobar-se tant aprop vostre. Es tot un episodi d'amor això, un episodi gairebé èpic, una lluita entre els dos que quasi mai se declara. Es una lluita, això sí, però una lluita dolcíssima.

De com aprenguí per que eren fetes les muntanyes.

No més de pensar amb la caminada d'aquell dia ja sembla que em retorna aquell aire i aquell delit que a mi i al meu company se'ns emmenaren enllà.

Jo no sabia lo que era la Guillerfa. L'havia vista feia temps des de dalt de Collsacabra que n'és un xic lluny i molt enlaire, des d'allí havia observat que aquella terra, tota vestida, té un onejar inquiet però sens enuig. Muntanyes grosses no vaig pas ovirar-ne; solament el Montseny respirava a unes altures si fa o no fa com en les que jo'm trobava, i apareixia com un terrible vigilant d'aquells llogarets que jo, influit per l'anomenada, m'afigurava poblats de singlans i llops i altres afarams i resseguits per aquella famosa riera Major on devia veure-s'hi córrer el peix.

Temps ha que'm frissava per estar-hi. Per fi, una matinada d'Agost vegé fugir els dos amics escamats, emportats pel daler de veure aquell recó de món que encara es serva tal com Deu lo feu. No és estrany que mai hagués traspasat la carena que ceneix la Plana per la banda de llevant perquè mai m'havien sigut plaents els motius d'anada. Amb aquell meu company no hi anàvem per a caçar ni menys per a pescar; hi anàvem... no ho sé per que, cap ho sabia ben bé: sortiem, jo pel sol fi de traspasar aquella carena, per veure que hi havia a l'altra banda i per a tocar aigua de la riera Major.

Quan sortírem era nit encara, no més que el cel a cada moment anava guanyant en transparència.

Amb quatre salts ens trobàrem en un poblet i determinàrem fer parada a l'hostal per trencar el cuc. Entràrem cap a dins; el meu company ja era conegut en aquella casa. A la cuina feien foc, amb un fum i una espetegadera d'esquitxes que espantava! Ens quedàrem a l'entrada asseguts davant del taulell, i mentres parlàvem del camí fet i del que mancava, jo m'entretenia amb el bastó a esgrotoiar els junts badats de les llambordes. Una serpentina d'aigua que caigué aprop meu feu alçar-me la vista; la moça d'hostal arribava regant amb un porronot brut que semblava tarat de lepra. Li donàrem el bon dia i ella mateixa es cuidà d'encetar amb el meu company una conversa de riure. Tenia una veu fressosa com un ruixat i feia un riure més sorollós que si brandessin un jòc de cascabells.

Però no era qüestió de fer-hi gaire estada a l'hostal; beguérem un glopissó i, apa, camí enllà altra vegada.

El dia anava clarejant: prou temíem que seria xafagós, però, enllà! poc hi feia res això.

Les enfilàrem per un extens roquis pelat, on trobàrem una creu que recordava que allí hi havien mort un home, seguírem un camí remader i passàrem arràn d'una casa aixoplugada per un noguer colossal. D'aquí enllà ja tot era bosc. Emprenguérem la muntanya, foranques amunt amb més delit que mai, clavant ací i allà alguna garrotada a les mates que es posaven entre peus: semblava que donés coratge això.

Durant una bella estona férem camí sense dir un mot. Amunt! amunt! ja acabàvem de ser a dalt. Arribàrem a un camí sorrenc tot vermellós de pendent molt suau. Tant mateix respiràvem! Amb l'airet coneguèrem que teníem aprop la collada de Romagats, quan sobtadament ens veiem el Montseny al davant. Ja érem a dalt: havíem guanyat la costa. Jo que em giro per veure el camí fet: per sobre una tofa de bosc s'ovirava la Plana i tota la carcanada del Llussanés cap a ponent, ...i quina sorpresa per a mi! les muntanyes de Queralt i el cogulló d'Estela es perfilaven clarament en el cel.

El cim d'Estela! No me'n sabia avenir. La meua amor era aprop d'aquelles muntanyes, cap ençà: el cogulló d'Estela servia de senyal. La meua vista es llençava pels espais com coet i anava a posar-se sota Queralt, cap ençà. Queralt, Estela, La Nou, Pedraforca... quina alegríia saber el nom de les muntanyes quan un se troba en un cim! Quina joia veure des de les altures llocs insospitats!... I quins llocs Senyor! Per açò devien ser fetes les muntanyes. Un dia l'home allunyat de son amor degué veure combar-se a sota sos pens, i mentre ell devia anar peonant sobre d'ella, ella vinga anar-lo enfilant per a que pogués veure el lloc on fumegés la llar que més estimava en el món. I així devia trobar-se al cim d'un turó d'aspecte dòcil com un caramull de blat o el contorn d'un pit. A semblança d'això jo, llavors, me trobava al flanc de dos turons com en mig de dos grans caramulls de blat que enquadraven la meua mirada cap a ponent enllà.

Calia tirar avall, però jo en tot el camí no hauria una impressió com aquesta. Mai he girat la vista d'un lloc amb tanta recança!

Ens llençarem de dret per dintre l'entranya d'un xaragall, caminant de cara al Montseny ferésteg, vers la vall profunda, tot més ferésteg i esquerp de lo que jo pensava. Però dintre meu veia encara perfilar-se en el blau del cel les blaves muntanyes de Queralt i el cogulló d'Estela afuant-se enlaire, enlaire...

Comiat

Baixava content, enarbolat... No era tard que diguéssim, però em calia encara fer un bon troç de camí.

Venia... no volgueu saber-ho... venia de cercar una penyora d'amor... Que ès gust anar pel món en pelegrinació d'amor!

El comiat havia sigut alegre com tots els nostres perquè sempre tenim l'assègurança de que, per camí que hi hagi entre els dos, mai ens perdem de vista.

— Au ves, ves ara! no m'acompanyis mes. T'allunyes massa i ta mare frissarà — havia dit jo. I llavors un bocí de camí es posà entre nosaltres. Però veusaquí que, de sobte, ens girarem tots dos i els riures es trobaren.

Tornarem recular. Li prenguí la mà i ella va dir-me:—Mira, quan som lluny l'un de l'altre, jo'm giro cap ont ets tu i, aclucant una mica els ulls, et veig tant bé com si et tingués el cap entre les mans.

Vaig besar-li la mà i la deixí escórrer de mes mans. Aquell mateix bocinet de camí es posà novament entre nosaltres, i ens anà xuclant, xuclant en direcció distinta. Però nosaltres, quasi a cada respir, ens giràvem i anavem despedint-nos amb la mà enlaire.

Feia una bella estona que caminava i encara, de tant en tant, tombava el cap com si hagués de trobar la vista d'ella, i encara tot sovint me semblava que la seva mà se m'esmunyia de les mans.

Però baixava content. Ja era prop del pla quan a la vessant d'un serradet vaig trobar una renglera d'arbres florits. M'hi hauria abraçat amb aquells arbres! No més d'amanyagar la soca d'un, ja van caure'n tota una volior de flors. Me feia escrúpol sorollar-los, però, en bona fè, ho hauria fet de gust.

Aquell aire amb aquella olor em refrescà els polsos i, per un moment, m'aparegué que m'acariciaven unes mans.

Amb l'alegría de pensar que en totes aquelles muntanyes potser no hi havia altre home que's trobés en camí per causa d'amor, arribí al plà.

Endarrera deixava aquell flotó de fruiterars; la seva tofa blanca semblava aquell floc de boira que després de la pluja surt ací i allà de les muntanyes.

El sol s'anava ponent i feia un bo!... Del cel ne devallava una dolçura! El paisatge era viu, brillant! Ben segur que la natura duia un pensament... se li veia a la cara. I jo, com si acabés de nàixer d'aquella terra, duia un pensament semblant.

MANEL BRUNET.

Solitud

Una casa riallera
com niuet de passarells;
espaïosa, tota blanca
i de cara a sól ixent
perque rebi ses besades
bon punt dauri el jorn serè;
ben endins de la boscuria,
al bell cim d'un turonet.

Part de dalt, la tramontana
i el geliu canigonenc;
part d'avall, de marinada
l'aire pur, suau, plaent...
cel enllà, blavors, estrelles;
terra amunt, cantars d'aucells,
flors gemades, papallonès,
boscos, marges, plans deserts;
reguerols bellugadiços
que retraten purs el cel
amb ses tintes rosadenques
dolç encís del jorn morent
i els colors màgics d'aubada
bell encant dels jorns serens.

¡ Oh masía solitaria
com m'atrauen tos joiells !

¡ Quina vida més hermosa
la que's passa a ton recés,
en conversa amb la natura,
sempre amunt el pensament...!

FRANCISCA TORRENT DE FIGA.

De l' Estranger.

La premsa va plena de noves més o menys verídiques de la guerra paorosa i sangnanta que està desolant l'Europa. Nosaltres, avui per avui, no havem de parlar-ne més que per a desitjar amb tota la força dels nostres sentiments més vius d'humanitat i d'altruisme que termini ben prompte aquesta lluita mortal que sostenen els pobles anglo-saxons, germànics i eslaus per a l'hegemonia d'Europa, a copia d'incomptables pèrdues de precioses vides humanes i d'innombrables sacrificis i desastres de tota mena.

* * *

El món catòlic està de dol per la mort del Sant Pare, Pius X. Estigué onze anys en el Pontificat, durant el qual hagué de lluitar amb greus dificultats: la nació francesa separà l'Església de l'Estat i foragità les congregacions religioses de son territori; Portugal feu lo mateix després d'haver enderrocat la monarquia.

Una orientació nova i perillosa de modernisme s'inicia en una gran part de la clerecía jova europea i sa Santetat amb energia i fermesa, al mateix temps que amb dolcesa i tacte sapigué oposar-se a la nova corrent, no transigint amb les doctrines immutables i obligant els modernistes a separar-se de l'Església catòlica o a sotsmetre's.

Feia ja qualque temps que el Sant Pare se sentia físicament cansat i darrerament havia ja sospès les audiències públiques i privades i fins els passeigs pels jardins del Vaticà, car ses forces dequeien visiblement. Malalt i tot feu oure sa veu autoritzada i respectable per a evitar la conflagració europea que ens desola.

* * *

El *leader* del partit socialista francès, En Jaurés, fou assassinat per un *chauvin* exaltat anomenat Raoul Villain, qui li disparà un tir al clatell; la bala recorregué un trajecte horitzontal i després d'haver atravesat la massa encefàlica s'aturà a l'òs frontal. La mort fou instantània.

Aquest abominable atentat no solament ha sigut vivament reprovat, més la perdua d'En Jaurés ha sigut generalment sentida, en els terribles moments actuals que l'unio nacional a França és més necessària que mai, malgrat la divergència que amb ses doctrines i ses idees sentia una gran part de l'opinió francesa, son talent, son caràcter, sa eloqüència, la poixança de son treball i sa cultura extraordinària haurien sigut d'un valor real per a resoldre els greus problemes que les actuals circumstàncies imposaran per a la salvació i la llibertat de la França.

* * *

Fa pocs mesos s'és constituït en el Parlament Anglès un comitè del túnel sota del canal del mar de la Manxa, i son president ha fet a la Societat Reial dels Arts de Londres un parlament molt documentat sobre el dit projecte.

L'opinió anglesa, qui abans era en general contrària a l'idea de reunir l'Anglaterra a la França per un ferro-carril subterrani, ho veu avui amb simpatia i els treballs encaminats a sa construcció, que se segueixen ja del 1875 ençà, se són multiplicats cada dia en més intensitat.

Apar que ara els plans ja estàn llestos; l'estació de sortida de França seria aprop

de Calais; el túnel tindria 48 km. de llargaria i passant per sota d'una capa, groixuda de 60 metres, d'argila impermeable i dura, acabaria a Anglaterra aprop de Folkstone. Es foradaríen dues galeríes circulars paraleles de 5 a 6 metres de diàmetre i separades l'una de l'altra de 15 metres, en lloc de construir una sola galeria de 10 metres d'amplada per a poder passar-hi dos trens; aquestes galeríes comunicaríen entre elles de distancia en distancia i es faria una tercera galeria amb força desnivell del centre cap a les vores, per ajudar a treure les runes durant la construcció i per a servir d'es-córrer a les aigües que s'infiltrassin. Se trauríen 4.000 tonelades de terres i runes diàriament per 12.000 operaris; en quatre o cinc anys el túnel seria llest, i costaria uns 400 milions. Aïeshores de París a Londres no s'estaria més que 5 hores i s'estalviaria moltíssim la necessitat costosa dels trasbords de les mercaderies.

En un article de la Revista científica, a més d'estudiar-se les condicions en les quals podria ésser construïda la foradada dessota del canal de la Manxa, se n'esmenta l'utilitat, que després de l'establiment del canal de Panamà seria el gran esforç pacífic del nostre sigle.

Sota el cel de Cintra

Tot just el dia ès nat; que'm plau la calma,
la santa quietut del lloc i l'hora,
la brisa suau que mon esprit embauma
amb sa frescor i amb l'ubriaganta aroma
que recull en el camp i en la boscuria.
S'ou del pagès la plàcida canturia
que ritmant amb son braç i amb la seva eina
li marca la mesura de la feina.
Aixís va retornant tot a la vida;
llença el bover sa típica tonada;
al lluny s'ou l'esquelleig de la remada
que esbrota el tendre bri de l'herba humida;
i d'un indret a l'altra de la prada
hermosament refila l'aucellada.

L'esperit, estremint-se de ventura
frueix el despertar de la natura.

Bell dia avui; de la boira habituada
a rastrejar per l'alta serralada
ni un sol tèt se n'ovira en la carena
on s'aixeca el soperb palau Da Pena.
I al peu de la montanya, de la vila
ressalten bellament les cases blanques,
entre el verd fosc de fulles i de branques
Cintra s'asseu pacífica i tranquila.

Més, malgrat l'espectacle-meravella
 que m'ofereix avui Mare Natura
 jo sento barrejar-se amb ma ventura
 una tristor que mal s'hi aparella.
 Com un desig no satisfet que'm deixa
 una amargor estranya; una recança
 de coses qu'he deixat: ès l'Anyorança
 que el goig suprem de l'esperit esqueixa.
 I aixís en la bellesa que m'envolta
 l'ànima hi assoleix sols melangia.
 Palamós, Catalunya, vindrà un dia
 en que seré ben vostre un altra volta?

Destí, que m'has ofert fel d'Anyorança,
 fes que el meu cor conservi l'Esperança!

ENRIC RIBAS

Cintra, Agost de 1914.

Mancomunitat Catalana

Junta Econòmica

*INDEX - EXTRACTE de les mides concretes indispensables
 per a restablir la normalitat de la vida econòmica nacio-
 nal i evitar la paralizació general del treball.*

I. Normalitat agrícola.

- a) Mantenir un preu renumerador pels agricultors, autoritzant l'importació de una quantitat fixa de blat calculada basant-se en la diferencia entre la producció anyal i les necessitats del consum nacional.
- b) Limitar la prohibició d'exportar articles destinats a les subsistencies a la quantitat necessaria per a assegurar el consum nacional.
- c) Organitzar el préstam amb garantia de productes en magatzems amb intervenció de Sindicats i Cambres Agrícoles.

II. Normalitat industrial.

- a) Restabliment pel Banc d'Espanya de la normalitat en les operacions de descompte i redescòmpte d'efectes comercials.
- b) Ampliació pel propi Banc dels crèdits nacionals.
- c) Concurs del Banc d'Espanya als altres Bancs nacionals per a realitzar les operacions que abans efectuava la Banca estrangera; i mobilització pel mateix del saldo que els exportadors tenen inmobilitzat en l'extranger.
- d) Ampliació del crèdit personal al petit comerç.

e) Ampliar el Banc d'Espanya els préstams sobre warrants respecte de primeres materies i productes agrícols i manufacturats.

f) Restablir els tipos normals de negociació dels giros sobre províncies.

g) Concurs de l'Estat per a aconseguir la substitució de mercats per a l'exportació.

h) Restabliment de les operacions del Banc Hipotecari d'Espanya.

III. **Zransports.**

a) Assegurament per l'Estat dels cascos dels barcos contra el risc de guerra.

b) Favorir l'Estat l'establiment de noves línees.

IV. **Subsistencies.**

a i b) Precisar les quantitats d'articles alimenticis necessaris pel consum i regular les mides facilitant l'importació i l'exportació a les deficiències o els sobrants de la producció nacional.

V. **Dipòsits comercials.**

Autoritzar llur organització per a facilitar la regulació dels preus i l'establiment de nous nuclis de treball.

Mobilització de la producció acumulada.

Se conseguiria amb l'aplicació sistemàtica pel Banc d'Espanya de la pignoració de warrants, servint les mercaderies depositades com fons de garantia i cobrint l'Estat la pèrdua que el Banc pogués experimentar.

D'aquesta manera no s'interrompiria el treball industrial i agrícol, se conservaria l'organització industrial i s'acumularia un stock de productes disponibles per a una expedició immediata en el moment d'establir-se la pau.

SPORT.

Foot - Ball. Aquest sport a Palamós sembla que no sent per a rès la situació crítica actual, car l'afició no ha pas minvat gens. Al contrari, que cada dia augmenta molt i això ens alegra i satisfà, ja que en la crisi que atavessem, la nostra joventut té un punt d'esbarjo i distracció.

Durant el passat més d'Agost s'han celebrat els següents partits al camp del Palamós F. C. :

— El dia 15 jogaren els teams «Català» i 3.er del Palamós. Fou un partit empenyadíssim, per ser molt igualades les forces, quedant al final del partit amb un empat de goals de 2 per 2.

— El dia 16 jogaren els teams 1.er i 2.^{on} del Palamós F. C. Una vegada més se demostrà que els dos *teams* primers del Palamós porten el pabelló ben alt i victorios, car feren admirables jogades que sigueren molt aplaudides.

Acabà el partit amb la victòria del 1.er team per 6 goals a 2 del 2.^{on}.

— El dia 23 se jogà un partit entre els teams 2.^{on} i 3.er del Palamós, guanyant el 2.^{on} team per 7 goals a 2.

— Dia 30. Se jogà un interessant partit de selecció per a recollir fondos destinats a la Societat, amb el fi de socórrer, en cas necessari, als socis jogadors qui prenguessin mal al camp jogant algùn partit.

La selecció era com segueix:

Grocs-Blaus: Bagué, Faliu, Villanova, Comas, Joan, García, Ribot, Canals (cap.), Canals (cadet), Pinedo i Goday.

Blancs: Arlà, Herranz, Rovira, Roig, Puntos, Miró, Sanchez, Portalés, Piñol i Caja.

Ambdós bandos jogaren molt bé, arribant a moments que mai més s'obliden, car shovtaren colossalment i feren boniques centrades.

Acabà el partit en mig de gran entusiasme, guanyant els *Blancs* per 5 goals a 2 dels *Grocs-Blaus*.

* * *

Actualment, els teams primer i segon del Palamós F. C., són formats de la següent manera:

Primer.—Baguer, Arlà, Martinench, Rovira, Manzano, Puntas, Miró, Canals, Salvador, Pinedo i Humbert.

Segon.—Joan, Vilanueva, Feliu, Comas, Roig, García, Ribot, Vilert, Portalés, Piñol i Faxí.

* * *

Són moltes les societats de foot-ball que han felicitat al Palamós F. C. per ses darreres victories sobre el «Català» de Barcelona, invitant-lo a l'ensem a celebrar algun partit amistós. A totes les més expressives gracies, i afectuosos recorts.

* * *

Skating-Rink. Aquest elegant sport, desaparegué amb la calor completament; no obstant ara que aviat tornarà la fredor, esperem poder fruit ja a la redavera les alegres vesprades en les pistes del «Puerto» o «Centre».—*C. Sénrab*.

Publicacions rebudes

De *Lectura Popular*. «L'oncle rector», d'en Manel Folch i Torres; «Escenes Castelloneses», d'en Salvador Guinot; «Poesies», d'en J. Ll. Pons i Gallarza; «Elisabeth de Mur», de Maria de Bell-lloch.

Ars. Esplèndida revista d'art i literatura que es publica a Sabadell i amb la qual establim, gojosos, el canvi.

Gent Nova. Nombre extraordinari molt interessant amb motiu de la Festa Major de Badalona.

Operacions de la Caixa d'Estalvis des del 2 al 31 d'Agost

<u>Nombre d'imposicions</u>	<u>Quantitats imposades</u>	<u>Reintegros</u>	<u>Quantitats pagades</u>	<u>Llibretes noves</u>
71	1.922	109	13.304'19	3

* * *

Després que les entitats econòmiques de les capitals i de totes les poblacions de la encontrada nostra, se són ja reunides per a defensar-se de la crisi produïda per la

guerra europea, la Junta de Govern de la Caixa d'Estalvis ha cregut pertinent reunir-se amb l'objecte d'afermar les defenses de la novella i ja forta entitat.

La Caixa, amb dos anys d'existència, compta amb un capital de 185.000 pessetes, prova clara de que la seva vida és florent i esplèndida. Molt satisfactori és el poguer publicar que, actualment, disposa en metàl·lic de la quantitat de 70.000 pessetes. Ademés, és ja sabut de tot-hom que poden pignorar-se els títols de valors contra l'Estat, mitjançant la paga del 5 per cent d'interés.

En condicions excel·lents està, doncs, la Caixa per a reintegrar; més com que la Junta, seguint les normes de bon govern, ademés d'atendre les necessitats dels imponents, ha de procurar que el capital no mermi, creu menester el pendre mides preventives conduents a aqueix fi.

Hem pogut esperar fins avui en que el pànic injustificat ja desapareix, com era d'esperar, i, per ço, podem donar una mirada a les resolucions de les entitats anàlogues dels pobles veïns, amb els quals una mateixa indústria mos agermana.

La Caixa d'Estalvis de Palafrugell ha acordat que els imponents podran retirar la quantitat de 25 pessetes més el 10 per cent del seu capital el primer mes i en els successius solament el 10 per cent del capital.

Les Caixes d'Estalvis de Sant Feliu de Guixols han acordat que els imponents podran retirar 10 pessetes cada setmana.

Considerant que ha d'esser motiu de satisfacció per a tots els palamosins, el posar la Caixa d'Estalvis de Palamós, ben jova encara, en actitud igual a la de Palafrugell, la qual compta amb 33 anys de vida i amb un capital de 762.909 pessetes la Junta de Govern ha pres el següent acord:

Els imponents podran retirar la quantitat de 25 pessetes més el 10 per cent del seu capital el primer mes i en els successius solament el 10 per cent del capital.

En circumstancies excepcionals com les presents, cal que s'imposi el bon seny. El trontoll fatal de les societats en temps de crisi no és conseqüència del conflicte sinó de la voluntat dels mateixos socis.

L'aval i cooperació de les firmes palamosines de gran valor han d'esser, indubtablement, garantia ferma de que la vida de la Caixa d'Estalvis creixerà ufanosa, com ufanosa creixerà la vida de Palamós, a despit de crisis i d'entorpiraments.

Per acord de la Junta, *El Director*, MARTÍ MONTANER. — Palamós, 13 de Agost de 1914.

Moviment del port des del 30 de Juliol al 30 d' Agost de 1914

ENTRADES		TONELATGE	SORTIDES		TONELATGE
Vapors	23	16.044	Vapors	24	16.663
Barcos de vela	9	380	Barcos de vela	12	491

Registre civil

Mès d' Agost.

Naiements.— 1. Vicens Sevilla i Bañuls.— 2. Ramon Casademont i Martí.— 3. Elena Reixach i Suquet.— 4. Enric Romans i Subirós.— 5. Maria Ramon i Parals.— 6. A. Perich i Condóm.— 7. E. Cuevas i Gual.— 8. Ramon Villanueva i Salvador.— 9. Teresa Garcia i Prades.— 10. Joaquina Querol i Gimeno.— 11. Francisca Ponce i Ruiz.

Defuncions.— 1— Rita Serralta i Ferrer.— 2— Consol Pallarés i Vilagrasa.— 3— Francisca Mulla i Herràez.— 4— Elvira Esteva i Ribot.

Matrimonis.— 1— Hermós Plaja i Salò i Carme Clara Paredes i Sans.— 2— Joan Planelles i Casas i Balbina Sabaté i Sanchez.— 3— Francisco Coromiñas i Codony i Justa Piroig i Trull.— 4— Joan Jordi i Julià i Joana Pons i Artigas.